

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A hajdu-felirat indokolása.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága — mint ismeretes — májusi közgyűléséből kifolyólag a szekularizáció ügyében felirattal fordult a képviselőházhoz és hozzájárulás céljából a hazai összes törvényhatóságokat is megkereste.

A felirat kiemeli, hogy a határozat meghozatalánál távol állott tőlük a felekezeti harc szításának még a gondolata is, vallási türelemmel és a tulajdon szentsége iránti köteles tisztelettel eltelve és áthatva pusztán az igazi hazaszeretettől hevítetten emeli föl szavát a klérus birtokainak szekularizációja ügyében.

Nem akarunk e feliratnak nagyobb fontosságot tulajdonítani, mint amennyivel bír; azt sem kérdezzük, hogy mily okon volt illetékes a szerves összefüggést, a hazai katolikus nagy számarányát és kulturáját tekintve is épen Hajdúvármegye a papi javak hovatartozósága fölött határozatot hozni: indoklásában felhozott érveire azonban van egy pár szavunk.

Mert a kiindulás sarkpontját képező azon mivel sem igazolt állítása, hogy az egyházak kezén levő vagyon az állam tulajdona tehát elvehető: egy olyan előkelő erkölcsi testülettől nemcsak meglepő s egyedül álló cselekmény, de annyira új, hogy szinte kar ha e találmányára

patentet nem szerez a híres vármegye. Hisz ily alapon, ezen eszméláncolatnál fogva elvehető az idők folyamán a mágnásoknak, világi földesuraknak s ezek, valamint a püspökségek, káptalanok által a jobbágságnak, községeknek, eklézsiáknak adományozott birtokok is, miután eredetük ugyanegy természetű jogforrásra vezethetők vissza.

Az alkalmi hangulat, vagy simpathia a dolog lényegén nem változtat. S amit Oroszlánszivű Richárd meg nem valósíthatott, hogy t. i. eladja még Londont is ha vevőt kap rá: hála Oroszországnak, Galiciának, Romániának, s az itteniek ügybuzgalmának a magyar föld vevőkben nem szenvedne hiányt. Ugyis néhány majorátust leszámítva csak a papi javak maradtak még mentek az általános kótávettyelésről. Talán ez fáj a híres hajdúknak?!

A felirat továbbá arról is meggyőzni igyekszik a vele valószínűleg szolidaritásban nem kerülő társhatóságokat, hogy a vallási érdekeken kívül a klérus, mely köteleztetett ellátni a népnevelés és szegényügyet, valamint a banderiumok minden költségeit: javaiban ma már megszűnt az állami és nemzeti célokat szolgálni, banderiumot nem állít, hadügyi ellenszolgálatot, jogszolgáltatást nem teljesít, a szegény és népnevelésügy ellátását megszüntette.

Tudtunkkal a banderiumi költségeket Hajdúvármegye is megpórolja s bár nem eléggé áttetsző, hogy mit ért állam alatt, amely szerinte így hovatovább kimerül, de annyi bizonyos, hogy a klérus javai után az államháztartás kiadásaihoz, a megyei és községi közterhek s így a hadügy, jogszolgáltatás, az általános szegényügy, az állami és az állam által segélyezett iskolák tereteihez is birtokaránylag ép úgy járul, mint bármely más közadózó, akár a szabad hajdúk, ha van még miután adót fizetniök.

A szabadgondolkodókra emlékeztető elmés okoskodásban nagyon természetesen Hajdúvármegye még a kivándorlás főokát is a papi birtokokban látja.

Holott nemesak a kivándorlottak, hanem az itthon levők nagy hányadának is élénk tudatában van, hogy 1848 után az örökváltás rendezésekor az urbéri egyezségekbe nem foglaltak, vagyis azok, akik nem adtak földet, mert nem voltak még földesurak, nem is kaptak földet, miután nem voltak jobbágyak s rövid ötven év alatt több földet mondhattak magukénak mint az állam és a klérus együttvéve. Azonban konstatálnunk kell, hogy a felirat összhangja a szabadgondolkodók tiszteletes céhétől annyiban mégis elütő, hogy Hajdúvármegye legalább hazafi szeretettől hevítetten adja a bőkezű könyörületest — a más zsebére. **Udvardy József.**

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Plitvice tavai.

(Plitvicka jezera.)

Irtá: Némethy Gyula dr.

II.

A Plitvicka jezera általános jellemzése után (bár vetített képekkel mutathatnánk) járjuk végig a gyönyörű tavakat, melyek mindössze 12 kilométer hosszúságu területen sorakoznak egymás mellé.

Kezdjük a legmagasabb fekvésű tavon, a Proscansko jezeron, amelybe déli végén ömlik a tenyveserdős kettős völgyből erdő Crui Rieka és Biela Rieka, vagyis a fehér és fekete patak. Ugyancsak ott fehélenek gyönyörű sötétzöld fenyves hegyek háttéréből Ljeskovac barátságos házai és csinos temploma. A Proscansko jezeto csaknem 3 kilométer hosszú jobbára bükkerdős hegyek keretéből előcsillógó hosszukás acélsíma tükre tó; Liman-öblét azonban tenyvesek szegélyezik. Egyik partján pompás kocsí, a másikon egyenesen vezet végig. Erdős öblös partja mint tükörben látszanak síma felületén 625 méternyi van az Adria színe fölött. Környéke bájos, szelid idilli erdőmagány hangulatával hat.

A Proscansko jezeto pompás zuhatagokkal önti vizet egyrezt a 614 méter magasán fekvő Ciginovac, a másrészt a 604 méter magaságu Okrugljak tavakba. Ezek idilli kis tavak, bükk-erdővel koszorúva. Az Okrugljak nyugati

partján van a Grotta-park, mely érdekesnél érdekesebb mész és tuf-cseppkőüvegek labirintusa. A Batnovac, Vir és Veliko Jezero három parányi tavacska őserdei bozótok árnyában; vizük a zuhatagoktól egyre vibrál; gyönyörű vizes-sorozattal ömlesztik habjaikat a szép nagy Gabvac tóba. Ez a vizes-sorozat valóban tündéri látványt nyújt. Szikla alig látszik. Csupa gazdag bokrozatból ömlenek a gyönyörű cascade-ok, mint egy óriási árvalányhajakéve a Gabrac kék tükörébe. Die Wasserkünste von Plitvice, a plitvicei vízárákok! Tündérek lennének csak méltók rá, hogy ilyen vidéken éljenek. A felső tavak esései között legimpozánsabb a Milino jezere 24 méter magas kolosszális vastagságu zuhataga, mely a maga intim zárt környezetében annál nagyobb erővel hat. Szép tó a Jezere 557 méter magasságban, egészen kicsi a Buk (549 méter.)

Ez utóbbiak vize több szép zuhataggal ömlik a legnagyobb tó, a Kozjak medencéjébe. Az elsorolt kis tavakra, vagy inkább erre az erdő övezte tó terrasse vagy amphiteatrumra elragadó kilátás nyílik a Tomicevo Pogledalo, egy épen nem fáradtságos begynerreg tisztasárról. De térjünk át a Kozjakra, a tavak gyönyörére. Több mint 3000 méter hosszúságban foglal helyet az alsó és az imént leirt felső tavak között. Több szép öblöt bocsát hullámvonalas, hosszukás főmedencéjéből. Keleti partján, 600 méter magasságban az Adria kék tükre, 63 méternyre a tó gyönyörű felülete fölött emelkedik a Plitvice-egylet szép tornyos, szláv stílusban épült hotelje, 40 kényelmes

szobával, nagy étteremmel és más helyiségekkel. Tornyából a felső tó-terresse-ra, s a Kozjak hullámvonalas medencéje, mint egy smaragdkiugó csillag. Zöld tükrebe egész sor gyönyörű zuhatag csillagó fehér habkékvi zuhannak, harmonikus zugásokkal áomba ringatva a megigézett vándort. A gazdag tenyésztő mész és tuf-lépcső felett, melyről a cascadeok omlanak a tóba, látszanak a többi tavak, vizeséik fehérítő szalagjaival. A bűvös kép háttérében a Proscanski voh emeli 874, s a Bigin orsak 755 méterre lombos tetejét. Valamennyi hegy fölött magasodik a Selinski voh 1280 méternyi tekintélyes koronája. Ezt mind elmondtam; de hogy fejezzem ki szavakban a színek és a fény csudaszép játékát egen vizen és a zugó erdők bársonyán? Egy délután este felé a Kozjak tükre síklott végig csónakunk. A felhők között bujkáló nap isteni színjátékot rendezett a boltozatot, hegyeken és tavon. Eszembe jutott Lamartine utódlérhetetlen szépségű verse »A tó« (Le lac.)

Un soir, t'en souvient-il? nous voguions en silence;
On n'entendait au loin, sur, l'onde et sous les cieux,
Que le bruit rameurs, qui frappaient en cadence
Tes flots harmonieux.

O temps, suspends ton vol! et vous heures propices,
Suspendez notre course!
Laissez nous savourez les rapides délices
Des plus beaux de nos jours.

Politikai helyzet.

A politikai csend csak látszólagos. A munka a kulisszák mögött erősen folyik. A Wekerle-kormányról nem tehető fel, hogy csak azért nevezette ki magát, hogy őszig az ügyeket vigye és azután ismét eltűnjék a politikai színtérről. Az újra való kinevezést ez a kormány bizonyos feltétel mellett vállalta. A többi között kikötötte magának, hogy a kibontakozás munkája az ő kezeiben maradjon. Erre nézve a miniszterelnök egy tervezetet mutat be, mely megnyerte a király hozzájárulását. Ene terv szerint a kormány arra törekszik, hogy a mostani koalíciós pártok között *fuziót* hozzon létre; ha pedig ez nem sikerülne, úgy egy kormánypárti *block* alakítatnék, melynek egyetlen feladata a plurális választói jog megvalósítása volna. Hir szerint Andrássy beleegyezett abba, hogy a három szavazati jogot elejti és csak az egyes és kettős szavazati jog törvénybeiktatását követeli. Ezáltal a választói reformot a függetlenségi pártra nézve is elfogdhatóvá tenné.

A bankkérdés valamelyes deklarációval intéztetnék el, úgy hogy a kormány tagjai azután ebben a kérdésben is szolidárisak lennének, miáltal megszűnnék az az ok, amely a kormány lemondását előidézte.

Ez a kibontakozási terv elsősorban a bankosoknak a függetlenségi pártból való kiszorítását célozza. Ha ez a csoport erőben és számban olyan lesz, hogy a kormány azzal nem volna képes megbirkózni, akkor tervbe van véve a Ház feloszlása. Erre nézve a kormány már most teszi az előkészületeket.

Beavatott politikusoktól hallottuk, hogy a jelenlegi válságot a legfelsőbb helyen is új választásokkal óhajtják megoldani. A jelenlegi parlament pártviszonyai olyan kuszáltak, hogy údvös törvényhozási munkára egyáltalában nem képes. Szükség van egységes kormánytöbbségre és ezt csak új választásokkal lehet megteremteni.

Zichy Aladár gróf Apponyi grófnál. Bécsből jelentik, hogy Zichy Aladár gróf tegnap este Budapestről megérkezett, s holnap Franciaországba utazik Apponyi Albert gróf meglátogatására.

Házasság-e a polgári házasság? Nem nekünk, hanem a zsidó *»Egyenlőség«*-nek vetették fel a kérdést, házasság-e a polgári házasság? Mikor katolikus részről azt hangoztatják, hogy a házasság szabályozása az egyház jogkörébe tartozik, azonnal készen vannak a *»klerikalizmus, türelmetlenség«* stb. szavakkal, az összes zsidólapok, sőt a reformátusok is kontráznak hozzá. Tessék már most elolvasni, mit ír a polgári házasságról a legzsidóbb zsidó lap, az Egyenlőség. Adjuk a cikket szó szerint:

Zsidó tanítónő vegyes házasságban. Jeles iskoláiról ismeretes, konzervatív hitközség részéről kérdést intéztek hozzánk, elbocsátható-e a felekezeti zsidó iskolának olyan tanítónője, ki keresztény férfival lépett házasságra? A kérdésre annál könnyebben felelhetünk, mert azt hisszük, hogy képzelt esetről van szó. És felelhetünk azért is könnyen, mert meg vagyunk arról győződve, hogy ha az eset mégis megtörténne, a hitközséget nem állítaná a felvetett kérdés elé. Tanítónő végtére is intelligens nő és mint olyan valószínűleg tudja, hogy felekezeti iskola feladata a tanításon kívül a vallásos nevelés is. Már pedig micsoda vallásos nevelést, milyen példát adhat az olyan zsidó tanítónő, aki házasságban él, anélkül, hogy házasságot kötött volna. Mert törvény szerint házasság ugyan a vegyes házasság, a vallás előtt azonban nem az. Már pedig felekezeti iskola tanítónőjének csak illik respektálni a vallás ilyen sarkalatos követelményét. Nem is meggyünk el tehát egészen a keresztény férjig, hanem maradunk amellett, hogy a zsidó tanítónő: chupa és kiddusin nélkül lett a párja egy férfinak. Ha nem keresztényhez ment volna feleségül a zsidó tanítónő, hanem nejevé lett volna zsidó férfinak, kívül országos törvény szerint köthet ugyan házasságot, de tilta a zsidó vallás (pl. férjhez ment volna a tanítónő volt sógorához, ki nővérétől elvált; az országos törvény szerint ez

törvényes házasság, míg zsidó vallás szempontjából ilyen házasság bibliai tilalomba ütközik; volt felesége nővérét addig, míg az elvált asszony él, senki el nem veheti, tegyük föl azonban, hogy mégis elveszi, mert az országos törvény megengedi, akkor az egybekelés csak polgári utó történhetik meg, mert vallásos házasságot nem köthetnek. Ha az így férjhez ment nő már most, mint feltettük, zsidó felekezeti iskola tanítónője, abban az esetben az iskolafentartó hitközségnek feltétlenül joga van azt a tanítónőt elbocsátani, azaz erre nemcsak joga van, de ez kötelessége is. A játékból ennél fogva teljesen kihagyható a keresztény. A nő férjhez ment, de nem kötött vallásos házasságot, elveszítette tehát azt a morális képességét, hogy zsidó felekezeti iskola tanítónője lehessen.

A város rendezése.

— A szépművészeti és közlekedési szakbizottság ülése. —

Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután néhány fontos közérdekű ügyben tárgyalt. Így foglalkozott a Rulikovszky-ut mentén levő telkek kérdésével s a tanító árvaház ügyében a tanító-egylet által beadott kérelemmel.

Komlóssy József elnöke alatt Bordé Ferencz, dr. Hoványi Géza, dr. Thury László, Schvarcz Izidor, Kőszeghy József és dr. Molnár Imre jegyző voltak jelen.

A szépművészeti és közlekedési szakbizottság megbizta legutóbbi ülésén, hogy a Rulikovszky-ut mentén levő telkek felosztására új tervet készítsen, amelyen az utcák a Rulikovszky-utra merőlegesen legyenek kihalasztva.

Az így elkészített felosztási tervet a szakbizottság elfogadta, azzal, hogy a Rulikovszky-ut mentén csak villaszerű épületeket szabad építeni s hogy a vevők a házhelyeket nem darabolhatják el.

Kapcsolatosan tárgyalták a magántisztviselők beadványát, amely szerint az egész területért 40.000 koronát ajánlanak fel. Ezzel szemben a mérnöki hivatal 120.000—140.000 koro-

Assez de malheurnux ici-bas vous imprent;
Coeulez, coeulez pour eux;
Prenez avec leurs jours les soins qui les devorent;
Oublier les heureux!

A felső tavakon és a Kozjakon szelíd báj kedvesség árad; egyszerre megváltozik a tájék jellege a Milanovac tónál, mely az alsó tavak elseje Vadregényes sziklajakadékok követei a szelíd lombkoronás hegyeket. Egyre magasodó mész és dolomit sziklafalak fehérségéből türkisz-kék tavak medencéi sorakoznak egymás

* Alig merem ideírni, olyan halavány mása az eredetinek Radó Antal fordítását:

Emlékszel-e, hogy síklott esőnekünk
Csöndült az alkonyuló ég alatt,
S az erezősök ritmikus ütömben
Csapkodták rengő habodat.

»Megállj, Idő! Oh ne enyészettek,
Órák ne szálljatok!
Hadd szívjuk lassan édes mézetek,
Ti legédesebb napok!

Idő, repülj hamar az átokverte,
A nyomorult felett,
Hogy messze szálljon véled gondjuk terhe,
Ki boldog, azt feledd!

mellé szövegnél szebb zuhatag-sorokkal változva. Milanovac, Osredak, Kaludjeronó jezero, Novakovicev-brod a négy alsó tó neve. Az utolsó már csak 506 méternyire van a tenger színe fölött. A sziklafalakon fantasztikus üvegek, cseppkőbarlangok tárognak. Amde az egésznek crowing glórija, koronázó dicsősége a Sastavci. Ez egy óriási, 150—200 méter magas sziklafalakkal képezett dolomit katlan, 160—170 m. átmérővel, melybe egyrészt a Novakovicev-brod bocsátja hatalmas zuhatagait, másrészt a Plitvice-patak zug bele két 78 méter magasságú csudaszép vízeséssel. Összesen vagy 20 zuhatag suhan, szökell, omlik, táncol, tombol a kolosszális cirkuszban, alján párafelhők fátyla homályosítja el a látást. Magdöbbenve állunk meg a fölséges látvány előtt, mely mellett a felső tavak legtekintélyesebb cascade-jai is gyermekjáték gyanánt tűnnek fel. A katlan alján, minden ponttól más más panoráma tűnik elénk, de ezzel nem elégedhetünk meg. Mind a két oldalon fölmszünk a dolomitfalak tetejére s onnan leírhatatlan képei tárulnak szemünk elé a fölséges zuhatagos katlannak. Képzeljük el, hogy a Colosseum a föld alá süllyedne egy rettenetes vulkánikus convulsio következtében, s hogy a Tiberis vize 15—20 helyen belézuhanna: s akkor van a némi fogalmunk arról a fölséges látványról, melyet a

Sastavci nyujt. Megbűvölten állottunk mi is a Dante i zordonságu sziklacirkusz fölött. Oly nehéz volt a válás!

Zum Augenblicke dürrt' ich sagen:
Verweile doch, du bist so schön!
Es kann die Spur von meinen Erdetagen
Nicht in Aeonen untergehn. —
Im Vorgefühl von solem hohem Glück
Geniess ich jetzt den höchsten Augenblick.
(Faust II.)*

A Sastavcinál kezdődik a Korana nagy patakba (folyóba) is beömlő, mely a Sastavci ut is képez még több hatalmas zuhatagot, melyek közül egyet mi is megbámultunk, de a Sastavci nagyszerűségét egyik sceneria se éri el. Hát még milyen messze marad mögötte, meg a többi gyönyörű dolgok bája mögött az én dadogó leírásom. Noha messze mögötte marad a valóban egy jókai igézetes tolla is, s az ő leírása után se lehetne egyebet mondani, mint amit én mondom most türelmes olvasóimnak: menj és láss!

* Magam is életem legboldogabb napjai közé jegyzem azt a három napot jul. 11., 12. és 13-ikát, melyet Vueskies Gyula dr. és Lestyán Endre dr. kedves barátaim társaságában a plitvicei tavak mellett töltöttem.

Nincs többé lábfájás

És ha ezt el akarja
érni, úgy cipőszük-
ségleteit okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyuk szem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

nára értékelte az egész parcellázandó területet.

Komlóssy József nem tartaná helyesnek, hogy 30-40 tisztviselőnek adja át a város a területet, mert az sértené a többi tisztviselőket.

Schwacz Izidor a város é. dékében is szükségesnek tartaná a tisztviselő telep létesítését. Kezdetnek gondolták a mostani 30-40 épületet s később más helyen folytatnák az akciót. Különbösen a mostani felosztás mellett a magántisztviselők nem is reflektálnak már a területre. Felemlíti, hogy mozgalom indult meg, miszerint Szentandrás határában létesítsenek tisztviselő telepet.

Komlóssy József már csak azért sem adná oly poton áron oda a házhelyeket, mert mivel nincs biztosítva, hogy azok a tisztviselő tulajdonába maradjanak. Egyesek drágán eladnák s így a hasznát nem a város élvezné, hanem magán felek. De hiszen ha 40000 koronáért átadná a város a területet, még ráfizetne, mert csak az utcák burkolása többbe kerülne 40000 koronánál.

Köszeghy József szerint legnagyobb szükség volna 2-3 szobás lakásokra.

Dr. Hoványi Géza elismeri, hogy fontos szociális érdek a jó és olcsó lakások létesítése, de a város határát nem szabad kitolni, mikor a városban rengeteg sok beépítetlen terület van. A meglévő utcák rendezése milliókba kerül, tehát új területek rendezésére nem költöhet a város. A tisztviselő szövetség vegyen a városban üres telkeket; van elég s ezekhez elég olcsón hozzá lehet jutni. Ezeket építsenek.

A szakbizottság abban állapodott meg, hogy javasolja, miszerint csak árverés útján adja el a város a Rulikovszky-uti házhelyeket.

*

A biharmegyei és nagyváradai tanítóegyesület a tanítók árvái részére »Tanítók-házát« szándékozik létesíteni s e célra ingyen telket kér a várostól. Több helyet meg is jelöl e célra.

A főmérnök a megjelölt területeket nem javasolja, hanem a Rulikovszky-ut mellett lévő területből adjon ingyen telket a tanító-árvaház részére a város.

A szakbizottság méltányosnak tartja a kérelmet s javasolja, hogy a csendőriskola és a honvéd kaszárnya között lévő 1200 négyszög-méternyi területet engedje át ingyen a város.

*

Incze Lajos az olaszii nagytemetőbe vezető ut mentén, szemben az Erzsébet-ligettel, a tulajdonában lévő háromszögű területet lakóházakkal akarja beépíteni.

A szakbizottság kiment a helyszínére s a terület megtekintése után a beépítés ellen nyilatkozott.

Ezzel az ülés véget ért.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék

Dr. Bodor Károly bucsuja.

Nagyvárad orvosi karának egyik legrégebb tagja dr. Bodor Károly vonult tegnap vissza az orvosi működéstől. Ez alkalomból a Bihar-megyei orvosok, gyógyszerészek természettudományi egyesülete bucsu lakomát rendezett az orvos tiszteletére.

A bucsu lakomán méltóképpen nyilvánult meg a kartársak és a nagyváradai társadalom szeretete az orvos iránt. Erre a szeretetre méltán szolgált rá dr. Bodor Károly, aki úgy az orvosi gyakorlatával, mint irodalmi munkásságával oly sok barátot szerzett magának.

Dr. Bodor a múlt század közepén kezdte meg nyilvános szereplését az irodalom terén. Akkor Budapesten az Aurora nevet viselő irodalmi körnek volt vezető tagja Bodor Károly. Munkája után csakhamar ismertté lett az ország nagy része előtt. Dr. Bodor Károly nemcsak a szépirodalmi lapoknak dolgozott, hanem társadalmi cikkeivel csaknem minden fővárosi napilapot felkereste, melyek szívesen adtak helyet azoknak.

Budapestről mint katonaeorvos jött Nagyváradra, ahol véglegesen meg is telepedett. Kilépett a katonaságtól, mint gyakorló orvos szerepelt. Később a betegsegélyző pénztárak, a kereskedelmi kóroda, a vasutas szövetség stb.-nek volt fő- vagy osztályorvosa.

Nagyváradon történt letelepülése után dr. Bodor Károly irodalmi munkásságával nem hagyott fel. Ott láttuk a Szigligeti Társaság megalapítóinak zászlóbontói között, majd mikor az irodalmi társaság életre kelt, annak mint főtitkára vezette a társaság ügyeit.

Egyszóval Bodor Károly dr. munkássága minden tekintetben olyan volt, hogy azzal méltán érdemelte ki azt a nagy szimpátiát, mely tegnap este megnyilvánult a tiszteletére rendezett bucsu lakomán.

A bucsu lakomán a nagyváradai társadalom elite jelent meg. A Pannónia téli kertjében pompás tarkaságot alkotott a férfiak komoly ruhái között a női toalettek színes képe. A téli kert teljesen megtelt a bucsuzó tisztelőitől. A nők között ott voltak Des Echerolles Kruspér Sándorné, dr. Bodor Károlyné, dr. Mihály Lajosné, dr. Dukesz Istvánné, Ince Lipótné, Bodor Zsigmondné, dr. Virányi Sándorné, dr. Moskovits Józsefné stb.

A vidán hangulatban folyó vacsorán első-sorban dr. Grósz Menyhért üdvözölte a bucsuzót az orvosegylet nevében. Elismerőleg nyilatkozott a bucsuzó kifejtett orvosi munkásságaira. Kívánja, hogy tartsa meg emlékében kartársait a távolban is.

Mezey Zsigmond a társadalom nevében szólal fel. Vesztésnek mondja a bucsuzó távozását irodalmi munkásságára tér ki, azt méltatja. Bucsuzatóját humorosan kívánja befejezni. Azt mondja, hogy Bodor dr. csak azért megy el, hogy új helyén ismét beadhassa azt a sok vicc t, adomát, amit itt Nagyváradon már beadott.

Kozáry Gyula a Szigligeti Társaság nevében bucsuztatja el dr. Bodor Károlyt. Méltatja a bucsuzónak a társaság érdekében kifejtett munkásságát.

Lédig Árpád a gyógyszerészek nevében bucsuztatja el a távozó orvost.

Sas Ede szintén a Szigligeti Társaság nevében köszönti a bucsuzót.

Láng József a kerületi betegsegélyző pénztár nevében bucsuztatja el a távozó. Méltatja ezt a kitartó és lelkes fáradozását a bucsuzónak, amit a pénztár megalakulásától, a legutóbbi időköz kifejtett.

Dr. Bodor Károly örömmel tekint vissza arra az időre, amelyben ő megjárta Nagyvárad fejlődését, ami ma bekövetkezett már. Elismeréssel nyilatkozik azokról, akik a város fejlődését előmozdították. Kéri a megjelenteket, tartsák meg emlékezetükben őt s ő igéri, hogy ezt viszont meg fogja tenni.

Des Echerolles Kruspér Sándorné kéri, hogy ha el is távozik Nagyváradról, ne legyen ez a távozás végleges. Jöjjön vissza a nagyváradai társadalomba, látogassa meg itt az ő jó barátait, ismerőseit, akik tárt karokkal fogják várni mindenkor.

A bucsu lakomának izléses és minden tekintetben kifogástalan volta Czípóth Ferenc könyháját dicsérik, ezért és a figyelmes kiszolgálásért elismerésre méltó.

Rejtélyes gyilkosság.

Tegnap reggel, mint élesdi tudósítónk telefonálja, tetsőlugoson halva találtak egy legényt kint az édesapja földjén. A holttesten lövés és fajszeccapások nyomai látszanak s a szántóföldtől egészen az erdő széléig vérrel van áztatva a mesgye. Azonban, hogy ki ölte meg s mi volt az oka eddig még nem tudják. Az ügyesség a délutáni vonattal kiszállt a törvényszéki orvosokkal egyetemben s tegnap délután felboncolták a meggyilkolt legényt.

Részletes tudósításunk következik:

Mangó Flora 21 éves legény, közismert egyén volt felsőlugos községbe. Mindenki tudta, hogy nem egyenes ember s hogy többször volt büntetve lopásért, verekedésért és egyéb kicsapongásokért. Különösen az erdőbe szeretett járogatni, hogy onnan fát lopjon. Nem egyszer gyűlt meg e miatt a törvénnyel a baja.

Mangó Flóra vasárnap a rendes kocsmai mulatozás közben összetűzött a legényekkel s velük valóságos harcot vívott s bizony, bár ő egyedül volt 3-4 legénnyel szemben mégis ugylátszott, hogy ő került ki a verekedésből győztesen.

Vasárnap este minden ok nélkül kigyuladt Mangó Togyer, Flore háza. Mangóék határozottan állítják, hogy házukat valaki felgyújtotta. Meg is kezdődött az ügyben a nyomozás, de eredményt a tegnapi napon még nem értek el.

Ezek után a bevezetések után tegnap reggel meggyilkolva találták Mangó Florát kint az ő földükön. Az előjáróság nyomban jelentést tett az esetről az ügyésznek, megindult a nyomozás. Megállapították a következőket.

Mangó Flóra tegnapelőtt este kiment a falu határában lévő erdőbe, hol valaki sörtes puskával lábszáron lölte. A megsebzett legény nagynehezen elvánszorgott az erdőtől nem messze lévő földjükhöz, ott már a nagy vérvesztés miatt ném birt tovább menni, összeesett. Ezt világosan bizonyítja a vérnyom. Mikor összeesett a meglőtt legény, valaki hozzálopódzott s több csapást mért a fejére, valószínű fejszével.

Majdnem biztosra vehető, hogy a kocsmai verekedés folyamánya és bosszu műve a lent irt gyilkosság. A boncolás eredményét lapunk zártaig nem tudtuk megszerezni. Azonban biztosra vehető, hogy a fent említett nyomon haladva csakhamar megkerül a tettes.

Gyászkalapokat

gyorsan és olcsó árt lehet kapni, ugyszintén állandó nagy választék van bécsi és párisi modellekben legdivatosabb neglüzse kalapokban, ernyőkben, harisnyák és keztyükben Ugyanott kalapdíszítések és alakítások, valamint ernyők huzasa és javítását elvállalja.

Ujhelyi Róza

női kalapüzletében Nagyvárad
Rakóczi-ut. Telefon 130.

UJDONSÁGOK.

A szegedi katolikus nagygyűlés.

— A nagyváradai kath. kör tagjainak szives figyelmébe. —

Nem volt még reá alkalom, hogy az országos kath. nagygyűlés hozzánk oly közel bontsa ki lobogóját, mint folyó évi augusztus 29—31. napjain Szegeden, hol hazánk katolikusai a kilencedik nagygyűlést tartják.

Kath. körünknek, mint a szegediekhez szomszédos kath. egyesületnek komoly feladata legyen, hogy a szegedi nagygyűlésen nem egy-két taggal, hanem impozáns számmal, tömegesen vegyen részt.

Ezen rendkívül fontos és tanulságos vidéki kath. társadalmi akcióra minden nagyobb anyagi megterhelés nélkül eljuthatunk. Vasuti kedvezményes jegyről (a rendes jegy értékénél egyharmaddal olcsóbb) mérsékelt áru elszállásolásról stb. gondoskodva van.

Kath. körünk választmányának mai napon tartott rendkívüli üléséből az elnökség ezúton kéri fel szeretett tagtársainkat, sziveskedjenek a »9-ik kath. nagygyűlésen való részvételre az alólirott egyleti titkárnál jelentkezni. Eddig már is szép számmal vagyunk, de akarjuk, hogy a váradai katolikusok Szt László városához méltóan vonuljanak föl az ideai zászlóbontásra!

Kérjük tagtársainkat, mihamarabb méltóztassanak elhatározásukat közölni, hogy az orsz. kath. szövetségtől a programot, jegyeket, jelvényeket s utazási igazolványokat idejében beszerezhessek s Szegeden megfelelő szállásról gondoskodhassunk. A jelentkezésnél a tagsági jegy (5 kor.) vagy ehelyett a belépőjegy (1 kor.) és a jelvényért 30 fillér előre fizetendő. A részvételt az 1 koronás belépő-jegy is biztosítja, míg az 5 koronás jegy ülőhelyre és a zárt ülésekre is jogosít.

A jelentkező tagtársak neveit előre is közölni fogjuk a »Tiszántul«-ban.

Nagyvárad, 1909. július 26.

Imrik Gusztáv,
egyl. titkár.

A nagyváradai Kath. Legényegylet is készül a szegedi nagygyűlésre, melynek keretében fog végbemenni a szegedi kath. legényegylet megalakítása.

Ez ügyben tegnap tartott ülést a választmány, mely lelkesedéssel karolta fel az eszmét.

* **Személyi hír.** Dr. Karácsonyi János prépost-kanonok Gyöngyösre utazott, hol a Ferencendiek zárdájában levéltári kutatást végez.

* **A vízvezeték védelmére.** Pár héttel ezelőtt a Körözs-áradása, mint irtuk annak idején, átszakította az új vízműtelep céljára kijelölt félszigetet. A városi mérnöki hivatal azonnal elrendelte az átszakítás betömését. Azóta szakadatlanul dolgoztak, hogy a nagy erővel áttörő vizet elfogják. Tegnap végre sikerült a további rombolásoknak elejét venni s az átszakítást eltömní. Most azután erős kőgátat építenek a félsziget védelmére, hogy az új vízvezeteki telepet a veszedelemtől megóvják.

* **Építő iparosok szövetségének gyűlése.** A nagyváradai építő iparosok szövetségének végrehajtási bizottsága ma szerdán este 7 órakor rendkívül fontos ülést tart a szövetség helyiségében. A végrehajtási bizottsági tagoknak pontos és teljes számban való megjelenését ez uton is kéri Sztarill Ferenc elnök.

* **Harmadik gyógyszertár Nagyszalontán.** Érdekes ügy foglalkoztatja most a megyei tisztviselőket és Nagyszalontai közönséget. Az ügy, a mely az érdeklődést magára vonta a Nagyszalontán felállítandó harmadik gyógyszertár ügye. Nagyszalonta közönsége még 1907-ben kérte, hogy ott felállíthassák a harmadik gyógyszertárat is. Akkor a körülmények olyanok voltak, hogy a miniszter a község kérelmét elutasította. Azóta egy év telt el, tehát a község ismét jogosult újabb kérelemmel járulni a miniszterhez. A régi megyei felterjesztés, mely szerint a harmadik gyógyszertár jogát Strázsay Antalnak javasolták adományozni a miniszteriumban előjegyzésben volt s ezt a megye a március havi közgyűlésén tekintettel az egy év lejártára, ismét javaslatba hozta. A miniszter most már jogosnak tartotta a kérelmét és tegnap érkezett leiratában értesítette a megyét, hogy a jogot Strázsay Antalnak adományozta. Nagyszalonta közönsége azonban megfedkezett erről a javaslatról és e hó 22-én közgyűlést tartott, melyen egyhangúlag Borbély József részére kérték a harmadik patikajogot adományoztatni. A község eme határozata tegnap egyidejűleg érkezett be a megyéhez a miniszteri leirattal. Az egy évi jog július 23-án járt le, a község tehát négy napot késétt s e miatt a már előbb felterjesztett Strázsaynak adományozta a miniszter a patikajogot.

* **Temetés.** Mint részvétellel értesülünk, mely gyász érte a beéli görög katolikus lelkészt Molnár Györgyöt. A lelkész 18 éves leánya Szabina június hó végén tért haza a nagyszabasi leánynevelő intézetből, ahol mint tanítóképzésű nő végezte tanulmányait. A fiatal leány június hóban tette volna le a képesítőt, amikor meghűlt s kénytelen volt a vizsga előtt haza térve orvosoltatni magát. Az orvosok mindent elkövettek, hogy megmentsek az elragadóan szép leányt, azonban minden igyekeztük hiábavaló volt. A leány vasárnap délután hosszas szenvedés után tüdővészben meghalt. A temetés tegnap folyt le, melyen az egész járás intelligenciája részt vett.

* **Egy család tragédiája.** Biharudvariról írja tudósítónk, hogy tegnapelőtt este Szabó Márton odavaló gazda felakasztotta magát. Tettének oka a következő: Szabóék a legjobb egyetértésben éltek ezideig. Tegnapelőtt kissé kapatosan tért haza a gazda s összeszólkozott nejével, kit haragjában életében egyszer megütött. Erre az asszony gyermekével együtt elment hazulról. Ezt annyira szívére vette Szabó Márton, hogy elkeseredésében öntelelt pillanatában öngyilkossá lett. 5 apró gyermeke siratja feleségével együtt, ki most magát okozza férje halála okául s kezeit tördelve siránkozik. Nagyon féltő, hogy e szerencsétlenség még azzal is növekszik, hogy a szerencsétlen asszony, ki igen szerette férjét, elveszti ép eszét, így az öt apróság apátlan, anyátlan árva marad. Faluszerte nagy részvét kíséri a szerencsétlen család tragédiáját.

* **Az amerikai petroleum telep sorsa.** A Vacuum Oil Compan amerikai vállalat Nagyszalontán, a velencei részen nagyobb szabású petroleum telepet szándékozik létesíteni. E tárgyban tegnap délelőtt tartották meg a telepengedélyezési eljárást, amelyen a hatósági közegeken kívül az érdekelt szomszédok is jelen voltak. Tekintettel, hogy a telep felállítása veszélyeztetné Nagyszalontai város vízvezetékét, a bizottság egyhangúlag a telepengedély megadása ellen nyilatkozott. Így az I. fokú hatóság a telep engedély kiadását megtagadta.

* **Baleset az uszodában.** Tegnap délután egyik előkelő orvos gyermekei a Pankolics-féle uszodába mentek le fürdeni a francia nevelőnő kíséretében. Addig, míg a gyermekek a vízben uszkáltak, a nevelőnő az uszoda korlátjának támaszkodva vigyázott rájuk. Pár percig nézhette a nevelőnő a gyermekek lubickolását, amikor a korlát recsegve ketté tört s a nevelőnő fejjel a vízbe esett. A nevelőnő balesete nagy ijedelmet okozott az egész uszodában s a fürdőzők kétségbeesve futottak a nevelőnő kimentésére, ami sikerült is. A nevelőnő, aki a karján sérült meg, amit bekötöztek és haraszállították az orvos lakására.

* **Esküvő.** Fodor Samu nagyváradai államvasuti alkalmazott ma délután tartja meg esküvőjét Grósz Etelkával.

* **Tűzvizsgálat a Schlick gyárban.** Tegnap délelőtt tartották meg a tűzvizsgálatot a Schlick-gyárban, amely igen hosszú időt vett igénybe. A VI. kerületi előjáróság részéről ott volt Rupp László előjáró, a tűzoltóság részéről Szczerbovszky Szaniszló tűzoltóőrpáncsnok, továbbá Szilágyi Lajos kerületi mérnök és Szeszlér Hugó rendőrkapitány. A hosszas vizsgálat eredménye ez: A tűz kívülől keletkezett, valószínű, hogy egy szomszédos gyár kéményéből eredő szikra gyújtotta fel a tetőt. Bűneset nem fordult elő. A kár 250.000 korona, mely biztosítás útján megtérül. Csak a famodellműhely égett le.

* **Baleset szénarakásnál.** A Léderer-féle gyártelepen tegnap délután szénarakás közben kisebb baleset történt. Az ugynevezett

Fürdői közönség figyelmébe!

Utazókosarak, bőröndök, kalapkoferok, fürdői ajándéktárgyak, üveg- és porcellántárgyak, esernyő- és sétatobok, harisnyák, övek, női kiegészítők, nyakkendők, pénz-, szivar és dohánytárcák, tájtékpipák, gyermekjátékok állandóan alkalmi vételárért szerezhetők be.

FRISS ÉS TSA

KORONA ÉS FILLÉR BAZÁR

Nagyvárad Rákóczi-ut

Telefon 130.

golya, mely leszoritani van hivatva a már felrakott boglyát, leesett, s *Tupor* Jánost jelentékenyen megsebesítet e. A mentők lakására szállították a megsérült legényt. Sérülése azonban nem életveszélyes.

* **Halálozások.** Részvétel vesszük a megrendítő gyászírt, hogy *Bartos* Adorján rikosdi főbirtokos-ifju neje született *Juricskay* Viola, élete 26-ik évében elhunyt. Az élete legszébb szakában elhunyt urinő temetése ma július hó 28-án délután 3 órakor lesz Rikosdon. — Csóka Jenny, élete 54. évében elhunyt. Temetése ma, július, 28. án délután 5 órakor lesz Nagyváradon, a Velencei-part 21. sz. háztól.

* **Hurokra került tolvaj.** Kiss Sándor rovozmultu szerepi lakos tegnap előtt éjszaka *Mille* P. Géza szintén szerepi lakos nyitott udvarából 2 lóra való szerszámot lopott el s azt másnap Biharudvariban akarta értékesíteni. Azonban pórul járt, mert először is a rendőr bírónak kínálta megvételre a lopott holmit, ki rögtön gyanut fogott s bekísérte Kiss Sándort. Vallatás során beismerete, hogy a megvételre kínált szerszámot lopta. Az eljárás folyamatba tétetett.

* **Kiadó üzleti helyiségek.** Amint a város új iskolái elkészülnek, kivonulnak a légyenyegyletben iskolának bérelt két helyiségből. Utcára a kapubejárattól jobbra is, balra is magas helyiségek válnak szabaddá, melyek még jobban fognak megfelelni üzleti helyiségeknek, mint amilyen jók iskoláknak voltak. *November 1 re bolthelyiségek kiadók az épüetrészek, melyek Teleky-u. 13. szám alatt megtekinthetők. A helyiségek igen nagyok (csaknem száz négyzetméter egy-egy) és aránylag igen olcsók. Bérbevételük ügyében értekezni lehet az egylet igazgatójánál, Csengery-u. 2. szám alatt az új tanítóképzőben.*

x **Az Európa-szállóában** minden délután 4 órától zene, melyet *Ponta Kálmán* jó szólista kitűnő zenekara szolgáltat. Ugyanott elsőrangú mozgófénykép előadás van minden este, belépődíj nélkül. mai műsor a következő: *Próba öngyilkosság* (komikus). *Gördülő ember* (komikus). *Szerelmi és gazdagság* (színes mese). *Ásítási pirulák* (színes mese). *Napoleon és az angol matróz* (dráma). *Lidior üdülni akar* (bohózat). Az örült pikador (szénzációs) 500 méter.

Agyonszurta a csendőr.

Felháborító esetről ad hírt belényesi tudósítónk. A belényesi járás egy községében a csendőr agyonszurta egy embert, olyan ok miatt, mely kérelhetetlenül a legszigorubb büntetést fogja maga után vonni, ha tényleg valónak bizonyul.

Az eset az egész belényesi járást izgalomban tartja s minden oldalról kíváncsítják a legszigorubb vizsgálatot.

Az eset a következő:

Tegnapelőtt délután a belényesi járáshoz tartozó *Pekola* község korcsmájában iddoggát *Birtek* Ilés utkaparó. A korcsmába később egy csendőr tért be és *Birtek* asztalához ülve együtt boroztak, beszélgettek. A csendőr fölényesen diskurált az egyszerű utkaparóval, ezt azonban az utkaparó nem vette, vagy nem akarta figyelembe venni.

Az iddoggálás rövid ideig tartott, amikor a korcsmából mindaketten távozni készültek. Elválás előtt *Birtek* kezét nyújtott a csendőrnek, aki azt nem fogadta el. A csendőrnek eme viselkedése annyira kihozta *Birtek*et eddigi türelméből, hogy sértő kitejézőkkel illette csendőrt.

A csendőr erre *Birtek*et nyakánál fogva a földre teperte s kardjával kétszer megszurta.

Az egyik szurás *Birtek* nyakán, a másik a derekán történt. A szurások mindenike halálos volt s az ember néhány percnyi kioldás után ott a korcsmában meghalt.

Az esetnek csaknem az egész *Pekola* község szemtanuja volt s nagy megbotránkozással nézte végig a történeteket. A csendőr véres cselekedete után azonnal jelentkezett az inspekciós tisztnél, aki azonnal intézkedett a vizsgálat megtartása iránt.

Az eset még tegnapelőtt éjjel bejelentették a debreceni csendőrkerületi parancsnokságnak, ahonnan egy hadbíró, egy főhadnagy és a belényesi szárnyparancsnok azonnal a helyszínre utaztak és megtartották a vizsgálatot.

A hadbíroság a szemtanúk közül igen sokat kihallgatott s kihallgatta a csendőrt is. A vizsgálat eredménye még ismeretlen, azonban a hadbíró kijelentette, hogy még nem lehetett megállapítani teljesen a csendőr bűnösségét. Az esetben, ha a csendőr tényleg bűnös, úgy el fogja venni méltó büntetését.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: A p-linka. (Bihari Ákos első vendégfelléptével.)

Csütörtök: A biboros. (Bihari Ákos második vendégfelléptével.)

Péntek: Tanitónő. (Bihari Ákos bucsufelléptével.)

Szombat: Szulamith.

Vasárnap: délután Tatárjárás, este Ne hagyj magad Schlézinger.

Cigánybáró.

A legszebb operettek egyike igen jó előadásban került tegnap színe tátongóan üres nézőtér előtt. A színészek azonban annak dacára jó kedvvel és igyekezettel játszottak és énekeltek. *Toronyi* a címszerepben egyik legjobb alakítását mutatta be, hangja tisztán, ténylesen, fiatalos erővel csengett s játéka is élénk és színes volt. *Károlyi* Leona Szaffi szerepében gyönyörűen énekelt, *Diósi* Nusi pedig bájos megjelenésével, temperamentumos játékkal s szép énekével hódított. *Lányi* Edith Cipra szerepében, hogy ne látszódjék olyan ránaosképű öreg cigányasszonynak, mint amilyenre festenie kellett magát, — végignevelte a szerepét. *Hajnal* kitűnő Zsupán volt, Asszonyi is szépen énekelt, de a szerepét a sugóval együtt is csak nehezen tudta elmendani. Jók voltak *Kassay*, *Tóthné* és *Gózon* is. A zenekar derekasan működött. *Várady* karmester olyan hévvel és buzgalommal dirigált, hogy a nézősétől is megizzadtunk. Bizonyosan ő is.

—d.

Bihari Ákos vendégszereplése.

Bihari Ákos, a Vigszínház kiváló művésze a mai napon kívül még két estén át nyújt az aréna szellős helyiségében a közönség műztlésének igazán elsőrangú alakítást. A »Biboros«-ban és *Bródy* darabjában, a »Tanitónő«-ben szerepel hoinap és hoinapután, mely esték biztos színpadi sikernek néznek elébe. Mindkét darab bővelkedik drámai jelenetekben, úgy, hogy *Bihari Ákos*nak ugyancsak lesz alkalma nagy-stilű és erőteljes művészetének kitejtésére. A »Biboros« francia dráma, nemcsak a szerzője, hanem alkotásmódja, technikája révén is. Cso-

dás beállítású tragikum, megrázó jelenetek, melyekben egy fő motívum domborodik ki, a színpadi hatáskeltés teljes kihasználása. A közönség körében nagy az érdeklődés *Bihari* vendégszereplése iránt, ami könnyen is érthető tekintve ennek a telivér-művésznak a jelességét s a darabokat, melyek a színművelés imponzans gyöngyei. A társulat drámai személyzete teljes ambícióját fekteti ezekre a darabokra, úgy, hogy a vendég nemcsak önmagához, hanem magukhoz a darabokhoz méltó keretekben mutatja be művészi kvalitású alakításait.

IRODALOM.

☒ **Élet.** A keresztény magyar családok kitűnően szerkesztett hetilapjának július 25-iki füzetjét vettük a következő, kiválóan érdekes tartalommal: *Margitay* Ernő: Utikönyvek. *Zsoldos* László: A pléhgomb. *Csudáky* Bertalan: A magyarok tündérszigete. *Lőrinczy* György: A rév előtt. *Zsoldos* László: Gyógyóka. *László* István: Mint hékim. *Miklós* Jenő: Álmodok. *Mok* Ferencczné: A vidéki ur-asszonyokról. *Szemere* György: A guvernant. *Harsányi* Lajos: Tűz a Hany-ágban. *Flóra*: A divat. *Gyökössi* Endre: A napi gond éneke. *Kultura*. Az élet.

TÁVIRATOK.

Anglia hadi készülődése.

London, július 27. Az angol parlament az éjjel imponzans többséggel elhatározta, hogy végső erőmegfeszítéssel tovább folytatja az angol hadi tengerészet teljes kiépítését. Évente 4—4 hadihajót fognak építeni, úgy hogy 1912-ben husz hatalmas új hadihajója lesz Angliának. Egy-egy hadihajó építése ezer millió koronába fog kerülni. A hadi készülődés ily óriási mértékéről még a közelmúltban álmodni sem mertek. Oka ennek a határozatnak az, hogy Anglia a tengeren egyedül is oly erővel akar akar képviselve lenni, mint bármely két nagyhatalom együtt.

Szterényi beszámolója.

Budapest, július 27. *Szterényi* József államtitkár augusztus hó 29 én csütörtökön délután választókerületében, Brassón beszámolót tart. Beszámolójában az államtitkár össze fogja foglalni a kormány három éves működésének eredményét.

Bleriot ünneplése.

Budapest, július 27. Londonkól táviratozzák: *Bleriot*, a repülőgépjével diadalt szerzett aviatikus és felesége itt oly ünneplésben részesül, aminőben földi halandónak sohasem volt része. Repülőgépe egy nagy áruház kirakatában van kiállítva. Állandóan ezer és ezer kíváncsi tolong a kirakat előtt, hogy a híres repülőgépet láthassa.

Végrehajtás György herceg ellen.

Budapest, július 27. A közel múlt izgalmas napjaiban hirhedt nevezetességre szert tett *György* szerb herceg felől kellemetlen hírt

hoz a táviró. Mint Belgrádból jelentik, egy francia bankház a belgrádi törvényszék előtt György herceg egész vagyona ellen végrehajtást vezetett. Valószínű, hogy Péter király ki fogja fizetni fia adósságát, mely mintegy 800.000 márkára rug.

Bizalmatlanság egy képviselő ellen.

Zágráb, július 27. Novoszel Mátyás képviselőnek választó kerülete negyvennyolc polgárai nyílt levélben bizalmatlanságot szavazott és felszólította, hogy mondjon le képviselői mandátumáról. Okul azt hozták fel, hogy Novoszel vonakodott egy küldöttséget választó kerületéből a bán elé vezetni, mely küldöttség köszönetet akart mondani a bálnak a kerületben tett iskolaépítésekért.

Katasztrófa egy hajón.

Budapest, július 27. Tokióból táviratozók: Egy lögyakorlat alkalmával Azahi sorhajónak egy ütege felrobbant. A robbanás négy embert megölt és négyet megsebesített.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, július 27.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

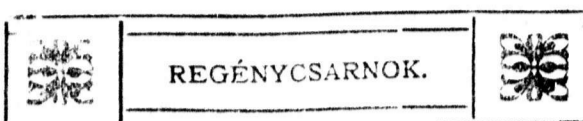
Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	684.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámítoló bank	482.—
Rimacucánvi	572.—
Osztrák m. államvasúti részv.	697.50
Közúti vasút	552.—
Városi villamos vasút	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. július 27	
Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonier)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy köteson	33.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy köteson	90.40

REGÉNYCSARNOK.

HUSSON ORVOS.

REGÉNY

Irta: Charles Masset.

Fordította: Sz. I.

(Folytatás.)

13

Sokért nem adta volna, ha keresztatyja a marquis láthatná itt dicsőségéről környezve, de Rosiéres ur a bál óta nem mutatkozott és Sophie k. a látszott nevét.

A díjak kiszátása után a Bourg utcán át lassan hazafelé téstek.

Lőrinc karjaira fűzött koszorúkkal és a könyvek sulya alatt meggörnyedve, büszkén lépdelt nénye mellett és szive ujjongott, midőn látta a járókelők csodáló tekintetét, melyet reá vetettek. Ekként eljutottab a sütőde ajtajához. Hnsson Memmie mogorva ajkain e napon halvány mosoly lebegett. Megolvasta a koszorukat, kezeivel megméregette a könyveket és végre, mintegy bókolva így szólt: Ez mind szép és jó, de a mennyiségnyi díjat nem nyerted el... Ha neked lennék, én valamennyi díjra törekedtem volna. A munkás nők kijöttek a műhelyből, hogy Lőrincnek szerencsét kívánjanak és Constance néni sovány képét öcsce arcához dörzsölgetve felkiáltott:

— Elég, kisasszonyok, elég! ne halmozzák el bókjaikkal; már ugy is elég hju, pedig a kevelység capitalis hiba.

Este ünnep volt Hussonéknál, a munkásnők mind meg voltak hiva és vacsora alatt Lőrinc tiszteletére kocintottak.

Lőrinc diadala több éven át ismétlődött s nem vegyült abba semmi árny; iskolai dicsősége ugy ragyogott, mint a felhőtlen égen a nap.

Husson Memmie ócsárló természettel birt és mindig azzal a kicsinylő megjegyzéssel állt elő, hogy Lőrinc csak azért első az iskolában, mert csupa rákokkal van dőlge. Ha valaki dicsőzni kezdte a fiut és ez azzal büszkélkedett, rendesen így főzte le: vakok köze a felszemű is király. Lőrinc mindazonáltal megmaradt elsőnek.

Tizenkét éves volt, s az ötödik osztályba járt, midőn a tél közepe táján egy új külakó tanuló foglalt mellette helyet. Csinos, elegans, modbru, gondosan öltözött fiu volt; neve Alexis de Mauprié. A főhérlő fia volt; Párisból jött családjával; a párisi gyermekek szokott applombjával és élénk beszédmórával azon főlényt párosította, melyet gazdag szülők elkényeztetett gyermekei gyakorolni szoktak. Liberális inas szokta az iskolába kísérni, könyveit, irkát elegans maroquin-táskában hozta, fehérműje mindig tiszta, fehér ruhája új divatu, cipője fényes; ríktó ellenétet képezett a rongyos cipőjü kopott ruhájü pékfiuval, ki mellette ült. A tanulóársak, kiknek a tényűzés és a párisias hivalgás imponál, csakhamar ugy nyilatkoztak felőle, hogy derék fiu, akivel meggyűl Lőrincnek a baja. Ez a jóslat nem v lósult; az új jővevény öntudatos fellépése dacára sem aratott sok sikert; nem látszott valami nagyon tehetséges fiunak. Mindazonáltal egy szombaton, midőn az igazgató kihirdette az osztályzatokat, kitűnt, hogy Alexis de Mauprié lett az első. Lőrinc nem akart fölének binni. Előpadt, tanulóársai pedig, kik örültek, hogy valahára legyőzött nem átalották őt kinevetni. Husson Memmie midőn hírt vette e vereségnek, gunyos ráncokba vonta mogorva ajkait és csak ennyit dünnyögött: — Előre látható volt; most, hogy komoly versenytársad van, megkezdődik a bukásod.

A következő hetekben Lőrinc ismét felülkerkedett, de a történelmi feladat osztályozása után a főhérlő ha ismét diadalt aratott fö őtte.

Ez a második kudarc végig sértette. Ha

még más tanuló miatt vallotta volna e kudarcot, föl se vette volna; de ezt a Mauprié, a ki piperés ruháival és dölyfös modorával megálázta, lelkéből utálta. A kudarc annál jobban fájt neki, mert az új jővevény minden tantárgyban, még a történelemben is, a mindennapi leckéknél meglepő közepszerűséget tanúsított, mintha csak minden erejét és elméleti tehetségét az írásbeli vizsgálatra tartaná fenn. Lőrinc előtt gyanusnak tetszett a dolog. A legközelebbi keddi napon, melyen írásbeli feladatot csináltak a történelemből, megfogadta magában, hogy szemmel tartja versenytársát.

Noha szomszédok voltak, mégis jókora térség volt köztük, mert a p d két szélére állították őket.

(Folyt. köv.)

A munkásszöveg teljese

Dr. VUCSEKICS GYULA.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	6 40	9 17
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	7 06	9 43
Püspökfürdő ér.	8 21	10 21	2 41	5 21	7 11	9 48

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	7 49	10 32
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	7 54	10 37
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	8 07	10 50
Nagyvárad ér.	9 27	11 29	3 47	6 27	8 17	11 00

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	6 50	9 27
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	7 02	9 37
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	7 16	9 53
Félix-fürdő ér.	8 33	10 33	2 53	5 33	7 23	10 00

FÉLIX FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 40	3 00	5 40	7 30	10 13
Rontó >	8 47	10 47	3 07	5 47	7 37	10 20
V.-Velece >	9 00	11 09	3 20	6 00	7 50	10 37
Nagyvárad ér.	9 10	11 19	3 30	6 10	8 00	20 47

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

15916—1909 sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala minte I-ső fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a Sajási Ignác Szent János utcai zálogkölcson üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi augusztus hó 18-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adatni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oiy figyelmeztetéssel értesítettek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből meg tudhatók.

Nagyvárad 1909 július 21.

Eleméry,
r. főkapitány.

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban.

Gyászoló közönség figyelmébe !

Mindennemü bel- és külföldi
márvány, granit és syenit **sirköveket**
a legjutányosabban

Edelstein Sámuel

sirkőraktáraban

Rákóczi-ut (Fő-utca) 11. szám.

Moskovits-palotában szerezhető be.

EUROPÁ

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely.
Nagyvárad legszebb — vadregényes
kertje a hegy tövében. Minden este
eisórangu mozgófénykép előadás. *Ki-
zárolag saját szüretelésű borok.* Fris-
sen csapolt kőbányai sör. Estéknént
cigány zene. Kifogástalan magyar
:: konyha. Polgári árák. ::

«MAGYAR TAKARÉKSZÖVETKEZET»

NAGYVÁRAD.

**Fekete Sas Palota, a «Magyar Bank»
helyiségében.**

1909. július 1-én nyílik meg a harmadik
évtársulat, mely három évig tart. A be-
lépő tag hetenkint 20 fillért fizet be egy
üzletrész után.

Az első és második évtársulatban
12.000 üzletrész van jegyezve.

A három év eltelle után a tag a be-
fizetett tőkét és a ráeső nyereséyrészt
kézpénzben megkapja.

A szövetkezet tagjai kezes nélkül kap-
nak kölcsönt.

Befizetelt összegük négyötöd részét
bármikor kivehetik.

MAGYAR BANK

Részvénytársaság NAGYVÁRADON Fekete-Sas palota

A L A P T Ö K E

1,000.000 korona

Elfogad betéteket.
Előleget ad értékpapírokra.
Elfogad letéteket őrzésre.
Leszámitol váltókat.

Törlesztéses (amortisatiós)
: jelzálogkölcsonöket :
engedélyez házakra és vidéki birtokokra.

Egyszeri használat meggyöz min-
denkit, hogy a

**Gyöngy
Szinszappan**

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok leggondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

**A Gyöngy
Szinszappan**

míndig egyenlő minőségben lesz elő-
álítva.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemü mosáshoz a leg-
kiadósabb.

**A Gyöngy
Szinszappan**

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

**A Gyöngy
Szinszappan**

a mosószappanok királya.

Elsőrendü magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSZTÁK a legkisebb
mennyiség vételénél is EREDETLI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

REINOLD OSZKÁR

Saubsdorfi (Szilézia) kőfaragó mester egy új sirkőraktárt rendezet be Fő-utca 20. szám alatt, ahol

SIRKÖVEK csakis dus választékban gyári árlan állanak a vevő közön-ség rendelkezésére, aki tehát

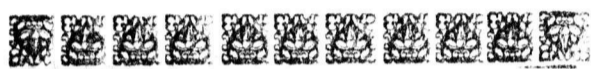
SIRKÖVET előnyös árban akar beszerezni, győ-ződjön meg

-- sirkőveim olcsó voltáról --

Tisztelettel

Reinold Oszkár
kőfaragó mester, sirkő gyáros.

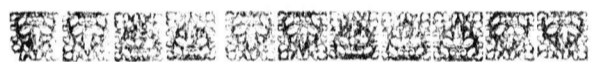
Saubsdorf (Szilézia.)

Lapárusítók

férfiak és nők napi 2—4 kor. keresetre azonnal felvétetnek.

Cím a kiadóban.

A Nagyváradi Hitelbank Részvény-társaság

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a **Szent László-tér** és **Zöldfa utca** sarkán levő **Deutsch K. I.**-fele ház emeleti helyiségébe helyezte át.

Bejárat a **Zöldfa-utcai** részen.

Csak a hölgyeket érdekli,

hogy hosszú éveken külföldön voltam és tanulmányutam befejezte után

Nagyváradon,

Arany János-utca 2. szám

alatt női ruhaszalont nyitottam.

Készítek modern princess-ruhákat, angol kosztümöket, iziéses toaletteket, stb. stb.

Kitünő kifogástalan szabás.

Rendkívül olcsó áruk.

:: Egyetlen kísérlet meggyőz mindenkit. ::

A hölgyközönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel

Heller Jakab.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van Vesz és Had kevésbbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba.

Nagyvárad.

Kizárólag saját gyártmányu, elsőrendü békéscsabai butorok eladása

olcsó gyári árakban.

Modern vas- és rézbutor!

Rajziroda!